

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๒๐๕/ว ๑๓๘

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๖ กันยายน ๒๕๕๕

เรื่อง การปรับปรุงระบบบริหารจัดการกิจการสหกรณ์ออมทรัพย์เพื่อรองรับการปรับโครงสร้าง
ส่วนราชการใหม่

เรียน รอง-นรม., รัฐ-นร., กระทรวง ทบวง กรม

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๐๗๐๘.๖/๒๕๕๕
ลงวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๕
๒. สำเนาหนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๕๐๗.๒/๑๔๗๘๒
ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๕
๓. สำเนาหนังสือกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ด่วนมาก ที่ กษ ๑๑๑๐/๔๒๔๓
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๕

ด้วยสำนักงาน ก.พ. ได้เสนอขอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบให้
ส่วนราชการเตรียมดำเนินการเพื่อหักเงินค่าหุ้น และหนี้เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์จากเงินเดือน
ณ ที่จ่าย ที่ต้องชำระให้แก่สหกรณ์ออมทรัพย์ของส่วนราชการตามข้อผูกพัน ตามมาตรการเตรียมการ
เพื่อรองรับผลกระทบจากการปรับโครงสร้างส่วนราชการที่จะมีต่อความมั่นคงของกิจการสหกรณ์ออมทรัพย์
ต่อไป ซึ่งกระทรวงการคลัง และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้เสนอความเห็นมาเพื่อประกอบการ
พิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย ความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วยนี้

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๕ ลงมติเห็นชอบ
ให้ส่วนราชการดำเนินการหักเงินค่าหุ้น และหนี้เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์จากเงินเดือน
ณ ที่จ่าย เพื่อชำระให้แก่สหกรณ์ออมทรัพย์ของส่วนราชการตามข้อผูกพันและการนำมาตรการอื่น ๆ
มาใช้เพื่อป้องกันปัญหาผลกระทบจากการปรับโครงสร้างส่วนราชการที่จะมีต่อความมั่นคงของกิจการ
สหกรณ์ออมทรัพย์ ตามแนวทางของมาตรการเตรียมการเพื่อรองรับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการ
ปฏิรูประบบราชการ ตามที่สำนักงาน ก.พ. และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์หารือร่วมกัน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิษณุ เครืองาม)
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักบริหารการประชุมคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๕๐๐๐ ต่อ ๓๒๔-๓๒๕

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๕๐๖๔

ที่ นร 0708.6/2585

สำนักงาน ก.พ.

ถนนพิษณุโลก กทม. 10300

๑ กรกฎาคม 2545

เรื่อง การปรับปรุงระบบบริหารจัดการกิจการสหกรณ์ออมทรัพย์เพื่อรองรับการปรับโครงสร้าง
ส่วนราชการใหม่

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการ

สิ่งที่ส่งมาด้วย หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร 0708.6/2299 ลงวันที่ 19 มิถุนายน 2545
พร้อมข้อเสนอเรื่อง การปรับปรุงระบบบริหารจัดการกิจการสหกรณ์-
ออมทรัพย์เพื่อรองรับการปรับโครงสร้างส่วนราชการใหม่ จำนวน 100 ชุด

ด้วยรองนายกรัฐมนตรี (นายปองพล อดิเรกสาร) ได้เห็นชอบให้สำนักงาน ก.พ.
นำข้อเสนอเรื่อง การปรับปรุงระบบบริหารจัดการกิจการสหกรณ์ออมทรัพย์เพื่อรองรับการปรับ
โครงสร้างส่วนราชการใหม่เสนอคณะกรรมการพิจารณาให้ความเห็นชอบดังรายละเอียด
ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการนำข้อเสนอดังกล่าว เสนอคณะกรรมการพิจารณา
ให้ความเห็นชอบต่อไปด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(คุณหญิงทิพาวดี เมฆสวรรค์)

เลขาธิการ ก.พ.

ศูนย์ประสานการจัดสวัสดิการข้าราชการ

โทร. 0 2280 2104 , 0 2281 3333 ต่อ 2401

โทรสาร 0 2280 2104

เรื่อง การปรับปรุงระบบบริหารจัดการกิจการสหกรณ์ออมทรัพย์ เพื่อรองรับการปรับโครงสร้างส่วนราชการใหม่

1. ที่มา

1.1 คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2545 ให้สำนักงาน ก.พ. และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมส่งเสริมสหกรณ์) รับข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรีไปพิจารณาด้วยว่า เมื่อมีการปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรมแล้ว จะมีการโอนย้ายข้าราชการและลูกจ้างของส่วนราชการเดิมจำนวนหนึ่งไปยังส่วนราชการใหม่ อาจมีผลกระทบกับกิจการสหกรณ์ออมทรัพย์ของส่วนราชการต่าง ๆ เนื่องจากข้าราชการและลูกจ้างส่วนใหญ่เป็นลูกหนี้สหกรณ์ จึงควรพิจารณาป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นล่วงหน้าด้วย (เอกสารหมายเลข 1)

1.2 สำนักงาน ก.พ. ได้ร่วมมือกับกรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีคำสั่งสำนักงาน ก.พ. ที่ 108/2545 ลงวันที่ 9 เมษายน 2545 และคำสั่งสำนักงาน ก.พ. ที่ 151/2545 ลงวันที่ 14 พฤษภาคม 2545 จัดตั้งคณะทำงานปรับปรุงระบบบริหารจัดการกิจการสหกรณ์ออมทรัพย์เพื่อรองรับการปรับโครงสร้างส่วนราชการใหม่ เพื่อศึกษาผลกระทบจากการปรับโครงสร้างส่วนราชการที่มีต่อกิจการสหกรณ์ออมทรัพย์ และเตรียมการแก้ไขปัญหาลูกหนี้ที่อาจเกิดขึ้นกับกิจการสหกรณ์ออมทรัพย์ของส่วนราชการ (เอกสารหมายเลข 2 และ 3)

2. ข้อกฎหมาย

2.1 พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ได้กำหนดบทบาทภารกิจ และโครงสร้างส่วนราชการในส่วนกลางและกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการดังกล่าวของไทยขึ้นใหม่ทั้งหมด ปัจจุบันอยู่ระหว่างการพิจารณาของรัฐสภาและกำหนดจะประกาศใช้ในวันที่ 1 ตุลาคม 2545

2.2 พระราชบัญญัติสหกรณ์ออมทรัพย์ พ.ศ. 2542 กำหนดระเบียบและข้อบังคับในการดำเนินการกิจการสหกรณ์ เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และคุ้มครองกิจการสหกรณ์ให้เกิดประโยชน์ต่อสมาชิก สหกรณ์และสังคม (เอกสารหมายเลข 4)

3. ข้อเท็จจริง

3.1 ผลจากการปรับปรุงโครงสร้างส่วนราชการ

คณะทำงานฯ ได้ศึกษาผลกระทบการปรับปรุงโครงสร้างส่วนราชการจากการปฏิรูประบบราชการตามร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. จะทำให้มีผลต่อส่วนราชการต่าง ๆ ดังนี้

3.1.1 ยุบเลิกส่วนราชการระดับกรม 3 ส่วนราชการ คือ กรมการเร่งรัดพัฒนาชนบท กรมประชาสัมพันธ์ และกรมโยธาธิการ และตัดโอนภารกิจและอัตรากำลังไปสังกัดส่วนราชการอื่น ๆ

3.1.2 กำหนดส่วนราชการระดับกรมขึ้นใหม่ 32 ส่วนราชการ โดยไม่มีการกำหนดอัตรากำลังเพิ่มใหม่ จึงต้องมีการตัดโอนข้าราชการและลูกจ้างส่วนราชการที่มีอยู่เดิมมาสังกัดส่วนราชการที่ตั้งขึ้นใหม่ดังกล่าวนี้

3.1.3 ส่วนราชการระดับกรมที่มีอยู่เดิมอาจตัดโอนภารกิจและอัตรากำลังให้กับส่วนราชการอื่น ๆ ที่มีอยู่เดิมหรือตั้งขึ้นใหม่ หรืออาจรับโอนภารกิจหรืออัตรากำลังจากส่วนราชการอื่น ๆ ได้แก่ส่วนราชการดังต่อไปนี้

(1) ส่วนราชการระดับกรมที่ย้ายจากกระทรวงหนึ่งไปสังกัดกระทรวงอื่น ๆ 20 ส่วนราชการ

(2) ส่วนราชการระดับกรมที่เปลี่ยนชื่อใหม่ 7 กรม

(3) ส่วนราชการที่ไม่เปลี่ยนชื่อและไม่ย้ายกระทรวง 81 กรม

3.1.4 ส่วนราชการระดับกรมที่มีอยู่เดิมและที่ถูกยุบเลิกอาจตัดโอนภารกิจและอัตรากำลังให้กับองค์กรส่วนท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนจังหวัด และองค์การบริหารส่วนตำบล)

(เอกสารหมายเลข 5)

3.2 สภาพปัญหาของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่เกิดจากการปรับปรุงโครงสร้างส่วนราชการ

การปรับปรุงโครงสร้างส่วนราชการต่าง ๆ และตัดโอนภารกิจและอัตรากำลังระหว่างส่วนราชการดังกล่าวข้างต้น จะทำให้สหกรณ์และระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ของส่วนราชการมีสภาพปัญหา สรุปได้ดังนี้

3.2.1 ปัญหาการหักเงิน ณ ที่จ่าย การตัดโอนข้าราชการและลูกจ้างจากส่วนราชการเดิมไปยังส่วนราชการใหม่ สหกรณ์จะยังคงอยู่ในสถานภาพเดิมอย่างน้อยในระยะเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลง เพราะสหกรณ์มีสถานะเป็นนิติบุคคลแยกต่างหากจากส่วนราชการ แต่จะมี

ปัญหาการขอให้ส่วนราชการใหม่หักเงินเดือน ณ ที่จ่ายให้กับสหกรณ์เดิม เนื่องจากจะเป็นภาระมาก สำหรับส่วนราชการใหม่ที่รับโอนข้าราชการจากหลายส่วนราชการ จึงอาจไม่ได้รับความร่วมมือ และ อาจต้องให้สมาชิกสหกรณ์ทำหนังสือยินยอมใหม่ให้ส่วนราชการใหม่หักเงิน ณ ที่จ่ายจึงจะ ดำเนินการได้

3.2.2 ปัญหาสภาพคล่องทางการเงินของสหกรณ์ ถ้ามีสมาชิกสหกรณ์ที่ ย้ายไปสังกัดส่วนราชการใหม่มีฐานะการเงินดีคือมีเงินฝากและหุ้นมากกว่าหนี้สิน ขอลาออกจาก สหกรณ์ของส่วนราชการเดิมพร้อมทั้งขอลอนเงินฝากและค่าหุ้นคืนจากสหกรณ์พร้อม ๆ กันจำนวน มาก ก็อาจทำให้สหกรณ์เดิมขาดสภาพคล่องทางการเงิน ซึ่งทำให้สหกรณ์ไม่มั่นคงได้

3.2.3 ปัญหาการขอโอนย้ายสมาชิกจากสหกรณ์เดิมไปยังสหกรณ์อื่น ใน ทางปฏิบัติเมื่อสหกรณ์แห่งใหม่รับเป็นสมาชิกแล้วสหกรณ์เดิมจะโอนเงินค่าหุ้นและหนี้สินต่าง ๆ ของ สมาชิกให้แก่สหกรณ์ใหม่ที่รับโอน แต่เนื่องจากระเบียบของสหกรณ์แต่ละแห่งมีเงื่อนไขหลักเกณฑ์ที่ แตกต่างกัน เช่น วงเงินกู้ยืม อัตราดอกเบี้ย งดชำระหนี้ การค้ำประกันการชำระหนี้ เป็นต้น อาจเป็นอุปสรรคการรับโอนสมาชิกระหว่างสหกรณ์

3.2.4 ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสถานภาพของสหกรณ์ สหกรณ์อาจต้องยุบเลิก แยก ควบรวม หรือจัดตั้งสหกรณ์ฯ ขึ้นใหม่ ตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสมาชิกสหกรณ์ที่มีหนี้สินต่อสหกรณ์ในกรณีที่สหกรณ์เรียกให้ชำระหนี้ ตามกำหนด หรือผู้บริหารสหกรณ์อาจขาดความเข้าใจในการดำเนินการตามขั้นตอนที่กฎหมาย กำหนด หรือเป็นปัญหาในทางปฏิบัติเมื่อมีการเรียกชำระบัญชี หรือการแบ่งแยกทรัพย์สินและ หนี้สินระหว่างสหกรณ์

4. ข้อเสนอในการแก้ไขปัญหา

คณะทำงานปรับปรุงระบบบริหารจัดการกิจการออมทรัพย์เพื่อรองรับการปรับ โครงสร้างส่วนราชการใหม่ ได้จัดทำข้อเสนอในการแก้ไขปัญหาดังนี้

4.1 คณะทำงานฯ จัดการประชุมสัมพันธและเผยแพร่แนวทางและวิธีการแก้ไข ปัญหา โดยได้กำหนดการจัดสัมมนาผู้บริหารสหกรณ์ออมทรัพย์และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องประมาณ 300 คน ในวันที่ 21 มิถุนายน 2545 ณ สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ. เพื่อเผยแพร่คำแนะนำมาตรการและวิธีการแก้ไขปัญหาการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์รองรับ การปรับปรุงโครงสร้างส่วนราชการ

4.2 แนะนำให้สหกรณ์จัดทำมาตรการระยะสั้น

4.2.1 แผนงานระยะสั้นสหกรณ์ควรคงสถานภาพเดิม ในระยะแรกของการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างส่วนราชการ เพราะสหกรณ์ออมทรัพย์มีสถานภาพเป็นนิติบุคคล จึงไม่ต้องเปลี่ยนแปลงขุบเล็กตามสถานภาพของส่วนราชการ

4.2.2 มีการจัดทำแผนเตรียมการล่วงหน้า และดำเนินการตามแผนดังกล่าว ก่อนพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ประกาศใช้ เช่น ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ให้สมาชิกสหกรณ์ทราบว่า สหกรณ์ได้มีแผนเตรียมการที่ดีเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างไร ศึกษาข้อบังคับของสหกรณ์และแก้ไขข้อบังคับเปลี่ยนชื่อสหกรณ์ หรือคุณสมบัติสมาชิก สหกรณ์เพื่อมิให้สมาชิกสหกรณ์ต้องขาดจากการเป็นสมาชิกภาพและเรื่องอื่นๆ ตามความจำเป็น ให้สมาชิกสหกรณ์ทำหนังสือยินยอมใหม่ให้ส่วนราชการใหม่หักเงิน ณ ที่จ่ายได้ตามแบบฟอร์มตัวอย่าง ที่คณะกรรมการกำหนดโดยเร็วหรือก่อนที่จะมีการโอนย้ายสังกัด รวมทั้งเตรียมการจัดทำระเบียบว่าด้วยการโอนสมาชิกระหว่าง สหกรณ์ไว้ด้วย เป็นต้น

4.3 แนะนำสหกรณ์จัดทำมาตรการระยะยาว

4.3.1 การจัดทำแผนระยะยาวในการเปลี่ยนแปลงสถานะภาพของสหกรณ์ และดำเนินการตามแผนในการจัดตั้ง ขุบเล็ก แยก หรือควบรวมสหกรณ์ ตามคำสั่งนายทะเบียน สหกรณ์ คำขอของสมาชิกสหกรณ์ หรือผู้บริหารสหกรณ์แล้วแต่กรณี ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ สหกรณ์ พ.ศ. 2542 ข้อบังคับของนายทะเบียนสหกรณ์ และตามขั้นตอนและวิธีการที่คณะกรรมการ แนะนำ

4.3.2 การแก้ไขปัญหาการขาดสภาพคล่องทางการเงิน

- สหกรณ์ควรประชาสัมพันธ์เผยแพร่เพื่อให้สมาชิกสหกรณ์ฯ มีความมั่นใจในความมั่นคงของสหกรณ์ฯ และสมาชิกภาพของตน รวมทั้งการมีแผนที่ดีในการเตรียม การรองรับการเปลี่ยนแปลง เพื่อลดปัญหาการลาออกจากสมาชิกสหกรณ์

- สหกรณ์ออมทรัพย์อาจกู้ยืมเงินจากชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์ออมทรัพย์อื่น ๆ หรือธนาคารพาณิชย์ที่มีสายสัมพันธ์ทางธุรกิจระหว่างกัน เพื่อนำเงินมา เสริมสภาพคล่องทางการเงิน

4.3.3 การกำหนดระเบียบการขอโอนย้ายสมาชิกภาพจากสหกรณ์ฯ เดิมไป สหกรณ์ฯ อื่น

- สหกรณ์ควรกำหนดระเบียบการโอนสมาชิกให้เหมาะสมกับ สถานการณ์ และอาจต้องมีระเบียบการผ่อนผันการรับชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ระหว่างสหกรณ์ ด้วยกัน รวมทั้งถ้าไม่สามารถรับโอนสมาชิกสหกรณ์พร้อมกันได้คราวเดียว เพราะสมาชิกที่โอนมา

มีหนี้สินมากกว่าจำนวนหุ้นและจะมีผลกระทบต่อความมั่นคงของสหกรณ์ก็ควรมีแผนแบ่งการรับโอนสมาชิกออกเป็นระยะ ๆ

4.4 คณะทำงานฯ จัดทำข้อเสนอขอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณามิมติให้ส่วนราชการทุกแห่งดำเนินการหักเงินค่าหุ้น และหนี้เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์จากเงินเดือน ณ ที่จ่าย เพื่อชำระให้แก่สหกรณ์ออมทรัพย์ของส่วนราชการตามข้อผูกพัน

(เอกสารหมายเลข 6)

5. ข้อพิจารณา

ขอเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณามิมติสั่งการให้ส่วนราชการเตรียมดำเนินการเพื่อหักเงินค่าหุ้น และหนี้เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์จากเงินเดือน ณ ที่จ่าย ที่ต้องชำระให้แก่สหกรณ์ออมทรัพย์ของส่วนราชการตามข้อผูกพัน ตามแนวทางตามเอกสารหมายเลข 6 เพื่อป้องกันปัญหาผลกระทบจากการปรับปรุงส่วนราชการที่จะมีต่อความมั่นคงของกิจการสหกรณ์-ออมทรัพย์ต่อไป

มาตรการเตรียมการเพื่อรองรับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการปฏิรูประบบราชการ

สำนักงาน ก.พ. ได้ร่วมมือกับกรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีคำสั่งสำนักงาน ก.พ. ที่ 108/2545 ลงวันที่ 9 เมษายน 2545 และคำสั่งสำนักงาน ก.พ. ที่ 151/2545 ลงวันที่ 14 พฤษภาคม 2545 จัดตั้งคณะทำงานปรับปรุงระบบบริหารจัดการกิจการสหกรณ์-ออมทรัพย์เพื่อรองรับการปรับโครงสร้างส่วนราชการใหม่ (ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย) เพื่อศึกษาผลกระทบจากการปรับปรุงโครงสร้างส่วนราชการที่มีต่อกิจการสหกรณ์ออมทรัพย์ และเตรียมการแก้ไขปัญหาลูกศรที่อาจเกิดขึ้นกับกิจการสหกรณ์ออมทรัพย์ของส่วนราชการ คณะทำงานฯ ได้เสนอมาตรการเตรียมการเพื่อรองรับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการปฏิรูประบบราชการโดยแบ่งเป็น มาตรการระยะสั้น และ มาตรการระยะยาว โดยมีรายละเอียดดังนี้

มาตรการระยะสั้น

(1) สหกรณ์ออมทรัพย์ควรสำรวจประมาณการจำนวนสมาชิกที่ได้รับผลกระทบ และจะต้องโอนย้ายจากหน่วยงานเดิมไปยังหน่วยงานใหม่ พร้อมทั้งสำรวจประมาณการจำนวนหุ้นเงินฝาก และหนี้สินที่สมาชิกกลุ่มดังกล่าวมีอยู่กับสหกรณ์ฯ

(2) สหกรณ์ฯ หลายแห่งอาจมีสมาชิกขอโอนไปสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์อื่น หรือรับโอนสมาชิกจากสหกรณ์อื่น ๆ เพื่อรองรับกรณีดังกล่าว สหกรณ์ควรกำหนดระเบียบว่าด้วยการโอนสมาชิกระหว่างสหกรณ์ไว้ด้วย

(3) สหกรณ์ควรตรวจสอบข้อบังคับ ในข้อที่เกี่ยวกับคุณสมบัติสมาชิก และการขาดจากสมาชิกภาพ หากพบว่าการเปลี่ยนแปลง ย้าย โอนหน่วยงาน จะทำให้สมาชิกต้องขาดจากสมาชิกภาพ ขอให้ดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับดังกล่าวล่วงหน้าก่อนที่การปรับโครงสร้างส่วนราชการจะมีผลให้สมาชิกเดิมขาดสมาชิกภาพ

(4) สหกรณ์ควรจัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญ

ก. เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจกับสมาชิก เกี่ยวกับผลกระทบจากการปฏิรูประบบราชการที่มีต่อสหกรณ์ฯ สมาชิกสหกรณ์ฯ ตลอดจนแผนดำเนินการที่คณะกรรมการได้เตรียมไว้ เพื่อให้สมาชิกสหกรณ์ฯ มั่นใจในความมั่นคงและแผนการเตรียมการของสหกรณ์ฯ และไม่มีวาทะถนทหรือความเคลื่อนไหวใดๆ ที่จะผลกระทบต่อการบริหารสหกรณ์ฯ

ข. ขอความร่วมมือจากสมาชิกให้แก้ไขหนังสือยินยอมหักเงิน ณ ที่จ่ายตามแบบที่กำหนดขึ้นใหม่ ตามเอกสารที่แนบท้ายคำแนะนำนี้

ค. ขอให้ที่ประชุมใหญ่พิจารณาแก้ไขข้อบังคับเกี่ยวกับคุณสมบัติสมาชิกโดยเพิ่มเติมคุณสมบัติสมาชิกอีก 1 ข้อ “ผู้ซึ่งเคยเป็นข้าราชการและลูกจ้างในสังกัด.....นี้”

(5) เมื่อการปฏิรูประบบราชการเริ่มมีผลบังคับใช้ ประมาณวันที่ 1 ต.ค. 2545 สหกรณ์ฯ ควรดำเนินการตามปกติไปพลางก่อน ทั้งนี้ เพื่อให้สมาชิกที่จะได้รับผลกระทบได้ปรับตัวให้เข้ากับ ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจต้องใช้เวลาระยะหนึ่ง แล้วแต่สหกรณ์ฯ

(6) สำหรับปัญหาการหักเงิน ณ ที่จ่าย เพื่อนำส่งสหกรณ์นั้น จำเป็นต้องมีมติคณะรัฐมนตรีเพื่อขอให้ส่วนราชการให้ความร่วมมือในการหักเงิน ณ ที่จ่ายส่งให้แก่สหกรณ์ออมทรัพย์ต่อไป

มาตรการระยะยาว

เมื่อข้าราชการและลูกจ้างที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ฯ ได้มีการโอนย้าย ปรับเปลี่ยนสถานที่ทำงานเรียบร้อยแล้ว สหกรณ์ฯ และสมาชิกมีความพร้อมที่จะดำเนินการต่อไปควรสำรวจให้ทราบถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับสมาชิกและสหกรณ์ฯอย่างแท้จริง โดยสหกรณ์บางแห่งอาจทยอยอยู่ในสถานภาพเดิมและดำเนินธุรกิจต่อไปได้ สหกรณ์บางแห่งอาจจำเป็นต้องควบรวมกับสหกรณ์ฯ อื่น หรือเมื่อมีการแยกภารกิจและอัตรากำลังของส่วนราชการเดิม ไปเป็นภารกิจและอัตรากำลังของส่วนราชการใหม่เป็นจำนวนมากอาจจำเป็นต้องแยกสหกรณ์ ซึ่งคณะทำงานฯ มีคำแนะนำสำหรับสหกรณ์ฯและสมาชิกสหกรณ์ฯ ดังนี้

1. สหกรณ์ออมทรัพย์

1.1 การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ฯ : ในกรณีที่หน่วยงานถูกยกเลิกแต่ สหกรณ์ฯ ยังสามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้ ให้อาศัยมติที่ประชุมใหญ่ของจดทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับเพื่อเปลี่ยนชื่อตามหน่วยงานใหม่ พร้อมทั้งแก้ไขคุณสมบัติสมาชิกให้สอดคล้องกัน นอกจากนี้อาจจะต้องมีการรับโอนสมาชิกหรือมีสมาชิกขอโอนไปสหกรณ์ฯ อื่น ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคบ้าง ดังนี้

(1) สภาพคล่องทางการเงิน : การโอนสมาชิกระหว่างสหกรณ์ฯ

สหกรณ์ฯ แห่งใหม่นอกจากจะรับโอนสภาพการเป็นสมาชิกแล้ว จะต้องรับโอนค่าหุ้นของสมาชิก และยังคงต้องรับการชำระหนี้เงินกู้เดิมจากสมาชิคนั้นด้วย และหากจะต้องรับโอนสมาชิกซึ่งมีจำนวนหนี้มากกว่าค่าหุ้นจำนวนมาก ๆ อาจทำให้สหกรณ์ฯ ขาดสภาพคล่องได้ อาจแก้ไขโดยการขอกู้เงินเพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนเพิ่มเติมจากสหกรณ์ออมทรัพย์อื่นหรือกู้เงินจากธนาคารพาณิชย์อื่นที่สหกรณ์เคยดำเนินการติดต่อทางธุรกิจอยู่แล้วหรือสามารถดำเนินการติดต่อกันได้ ซึ่งในขณะนี้ก็มีเงินต้นระบบอยู่แล้วทั้งในระบบสหกรณ์ฯและระบบธนาคารพาณิชย์

(2) ระเบียบของสหกรณ์ฯ : ระเบียบว่าด้วยการให้เงินกู้แก่สมาชิกมีลักษณะ และเงื่อนไขที่แตกต่างกัน เช่น วงเงินกู้ยืม อัตราดอกเบี้ย งวดชำระหนี้ การค้ำประกัน ซึ่งอาจมีปัญหาในการโอนสมาชิกระหว่างสหกรณ์ฯ ให้ดำเนินการดังนี้

- การโอนสมาชิกระหว่างสหกรณ์ฯ สหกรณ์ฯ ทั้ง 2 แห่งจะต้องกำหนดให้มีระเบียบว่าด้วยการโอนสมาชิกระหว่างสหกรณ์ฯ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อไป
- คณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ฯ มีอำนาจที่จะตกลงเงื่อนไขเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวตามที่เห็นสมควร
- กรณีที่สมาชิกมีหนี้มากกว่าหุ้นจำนวนมาก คณะกรรมการอาจขอผ่อนผันการชำระหนี้ระหว่าง สหกรณ์ฯ ด้วยกัน
- กรณีที่สหกรณ์ฯ ยังไม่พร้อมที่จะรับโอนสมาชิกในคราวเดียว อาจทำแผนการรับโอนสมาชิกเป็นระยะๆ ตามความเหมาะสม

1.2 การแยกสหกรณ์ฯ ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 หมวดที่ 6 มาตรา 96 การแยกสหกรณ์จะกระทำมิได้ แต่ถ้ามีการแบ่งหน่วยงานใหม่ จะแยกสหกรณ์ก็ได้ หากมีเหตุที่ไม่สะดวกแก่การดำเนินงาน โดยให้ดำเนินการ ดังนี้

- (1) ต้องมีสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดหรือไม่น้อยกว่าห้าร้อยคน ลงลายมือชื่อทำหนังสือร้องขอแยกสหกรณ์คือคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์
- (2) ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์เรียกประชุมใหญ่ภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอให้แยกสหกรณ์ เพื่อพิจารณาเรื่องที่สมาชิกขอแยกสหกรณ์
- (3) ถ้าที่ประชุมใหญ่มีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกที่มาประชุม เห็นชอบให้แยกสหกรณ์ ก็ให้พิจารณาเกี่ยวกับการแบ่งแยกทรัพย์สิน ทุน ทุนสำรอง หนี้สิน สิทธิและความรับผิดชอบของสหกรณ์ตามวิธีการที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

การแยกสหกรณ์ อาจมีปัญหาเรื่องการแบ่งแยกทรัพย์สิน หนี้สิน และทุนสำรองของสหกรณ์ให้ถือปฏิบัติตามคำแนะนำของนายทะเบียนสหกรณ์ (ตามเอกสารที่แนบ) ส่วนปัญหาเงินทุนหมุนเวียนซึ่งอาจจะเกิดขึ้นหากสหกรณ์ที่แยกออกไปสมาชิกมีหนี้สินจำนวนมากทำให้สหกรณ์ขาดสภาพคล่อง ให้ดำเนินการตามข้อ 1.1(1)

1.3 การควบสหกรณ์ฯ ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 มาตรา 90 กำหนดว่าสหกรณ์ตั้งแต่สองสหกรณ์อาจควบเข้าเป็นสหกรณ์เดียวได้ โดยมติแห่งที่ประชุมใหญ่ของแต่ละสหกรณ์ และต้องได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์ และเมื่อนายทะเบียนสหกรณ์เห็นชอบแล้วให้ดำเนินการตาม มาตรา 91 92 93 และ 94 ดังนี้

(1) ให้สหกรณ์ทำหนังสือถึงเจ้าหน้าที่ทั้งปวงของสหกรณ์ เพื่อให้ทราบรายการที่ประสงค์ที่จะควบสหกรณ์เข้ากัน ถ้าไม่มีเจ้าหน้าที่คัดค้านการควบสหกรณ์เข้ากันภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งให้ถือว่าไม่มีคำคัดค้าน

(2) ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ของแต่ละสหกรณ์ที่ควบเข้ากันตั้งผู้แทนขึ้นสหกรณ์ละไม่เกิน 3 คน เพื่อดำเนินการจดทะเบียนการควบสหกรณ์

(3) ให้ผู้แทนของสหกรณ์ที่จะควบอย่างน้อยสหกรณ์ละ 2 คน ลงลายมือชื่อในคำขอจดทะเบียนเป็นสหกรณ์ใหม่ ซึ่งประกอบด้วยหนังสือของทุกสหกรณ์ที่ควบเข้ากันซึ่งรับรองว่าได้แจ้งไปยังเจ้าหน้าที่ทั้งปวงแล้ว และไม่มีเจ้าหน้าที่คัดค้านภายในกำหนด ข้อบังคับของสหกรณ์ใหม่ที่ขอจดทะเบียนสืบต่อบุคคล ตามรายงานการประชุมผู้แทนของสหกรณ์ที่ควบเข้ากันหนึ่งฉบับ ยื่นขอจดทะเบียนต่อนายทะเบียนสหกรณ์

(4) เมื่อนายทะเบียนรับจดทะเบียนสหกรณ์ที่ควบเข้ากันเป็นสหกรณ์ใหม่แล้ว ให้ ผู้แทนของสหกรณ์ที่ควบเข้ากัน มีอำนาจหน้าที่และสิทธิเช่นเดียวกับคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ จนกว่าจะมีการเลือกตั้งใหม่

1.4 การเลิกสหกรณ์ ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ส่วนที่ 5 มาตรา 70 กำหนดเหตุที่สหกรณ์ต้องเลิกไว้

- สหกรณ์มีจำนวนสมาชิกน้อยกว่าสิบคน
- สหกรณ์มีจำนวนสมาชิกน้อยกว่าสิบคน
- ที่ประชุมใหญ่มีมติให้เลิก
- ล้มละลาย
- นายทะเบียนสหกรณ์สั่งเลิกตามมาตรา 71

ในการเลิกสหกรณ์ ให้สหกรณ์เตรียมการ ดังนี้

(1) จัดทำบัญชีและรายละเอียดประกอบบัญชี เช่นบัญชีเงินกู้และทะเบียนหุ้นรายตัวบัญชีเงินฝากรายตัว ทะเบียนครุภัณฑ์ต่าง ๆ ให้เป็นปัจจุบัน เป็นต้น

ทั้งนี้เพื่อให้ทราบฐานะการเงินของสหกรณ์อย่างแท้จริง

(2) หยุดการให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก เว้นแต่ในกรณีที่สมาชิกมีเหตุฉุกเฉินจำเป็นจริง ๆ ก็อาจให้กู้ได้ แต่ต้องไม่เกินหุ้นของสมาชิกรายนั้น ๆ

(3) จัดประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์เพื่อพิจารณาว่าสหกรณ์จะดำเนินการต่อไปหรือจะเลิกสหกรณ์

กรณีที่คาดว่าจะมีการเลิกสหกรณ์ สหกรณ์ควรพิจารณาว่าจะสามารถเรียกเก็บหนี้สินจากสมาชิกได้อย่างครบถ้วนหรือไม่ และภายในระยะเวลาใด หากสหกรณ์สามารถเรียกเก็บหนี้สินได้ครบ ให้สหกรณ์จ่ายเงินคืนเจ้าหน้าที่เงินรับฝาก เงินกู้ยืมให้หมดก่อนที่จะเลิกสหกรณ์ สำหรับการจ่ายคืนเงินค่าหุ้น

ใช้วิธีให้สมาชิกลาออกจากสหกรณ์ภายในระยะเวลาที่กำหนด เมื่อสมาชิกคงเหลือไม่ถึง 10 คน สหกรณ์ย่อมเลิกตามกฎหมายสหกรณ์ แต่หากสหกรณ์ไม่สามารถเรียกเก็บหนี้สินจากสมาชิกได้ครบ ให้สหกรณ์จ่ายเงินคืนเจ้าหนี้เงินรับฝาก เงินกู้ยืมให้ครบก่อนที่จะเลิกสหกรณ์ สำหรับการจ่ายคืนค่าหุ้น ซึ่งสมาชิกอาจจะได้รับไม่เต็มจำนวนให้ดำเนินการตามขั้นตอนของการชำระบัญชี

2. ด้านสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์

ถ้าจำนวนสมาชิกสหกรณ์ฯของส่วนราชการที่ถูกยุบ หรือโอน หรือย้ายไปรวมกับ ส่วนราชการใหม่มีจำนวนมาก และสมาชิกส่วนใหญ่มีความประสงค์จะแยกสหกรณ์ ก็ให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 หมวดที่ 6 ว่าด้วยการแยกสหกรณ์ นอกจากนี้สมาชิกยังมีสิทธิ ในการเลือกปฏิบัติ ดังนี้

2.1 ลาออกจากการเป็นสมาชิกสหกรณ์ฯ เดิม กรณีที่มีการยุบส่วนราชการ หรือ มีการ โอนหรือย้ายไปรวมกับส่วนราชการอื่น และสมาชิกไม่ประสงค์จะเป็นสมาชิกสหกรณ์ฯ ส่วนราชการ ที่ยุบต่อไป ก็ให้สมาชิกทำหนังสือขอลาออกจากสหกรณ์ฯ ยื่นต่อคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ฯ และ เมื่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ฯ มีมติอนุมัติให้ลาออกได้ ให้สหกรณ์ฯจ่ายคืนค่าหุ้นและ บรรดาเงินอื่นใด (ถ้ามี) แก่สมาชิก

2.2 สมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์ฯ ใหม่ สมาชิกที่ประสงค์จะสมัครเป็นสมาชิก สหกรณ์ส่วนราชการแห่งใหม่ ให้ทำหนังสือขอลาออกจากสหกรณ์ฯ เดิมก่อน แล้วจึงสมัครเข้าเป็น สมาชิกสหกรณ์ฯ แห่งใหม่ได้

2.3 เป็นสมาชิกสหกรณ์ฯ เดิม หากสมาชิกส่วนราชการที่ถูกยุบ หรือโอน หรือย้าย ไปรวมกับส่วนราชการใหม่ยังสมัครใจเป็นสมาชิกสหกรณ์ฯของส่วนราชการเดิม และข้อบังคับสหกรณ์ฯ เอื้อให้คงเป็นสมาชิกอยู่ต่อไปได้ ให้สมาชิกทำหนังสือยินยอมให้ส่วนราชการหักเงินชำระหนี้สหกรณ์- ออมทรัพย์ (ตามเอกสารที่แนบ) ถึงหัวหน้าส่วนราชการใหม่ที่สมาชิกไปสังกัด แล้วส่งสำเนาให้สหกรณ์- ออมทรัพย์หน่วยงานเดิมทราบ สำหรับสหกรณ์ฯเดิมให้ทำหนังสือถึงส่วนราชการใหม่ที่สมาชิกไปสังกัด เพื่อขอความร่วมมือในการหักเงิน ณ ที่จ่าย ส่งให้สหกรณ์ฯ

2.4 โอนไปอยู่สหกรณ์ฯ ส่วนราชการใหม่ หากหน่วยงานที่สมาชิกโอนหรือย้ายไป มีสหกรณ์ฯอยู่แล้ว และสมาชิกดังกล่าวมีความประสงค์จะ โอนไปเป็นสมาชิกสหกรณ์ฯในส่วนราชการที่ โอนไปสังกัดใหม่ ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการโอนสมาชิกระหว่างสหกรณ์ฯ เมื่อสหกรณ์ฯ แห่งใหม่รับโอนสมาชิกแล้วสมาชิกจะได้รับสิทธินับเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ฯ เดิมรวมด้วย

2.5 โอนไปอยู่หน่วยงานใหม่ซึ่งยังไม่มีสหกรณ์ฯ ในระยะแรกให้เป็นสมาชิก สหกรณ์ฯ เดิมไปพลางก่อน และเมื่อมีการจัดตั้งสหกรณ์ฯ ขึ้นในส่วนราชการใหม่ จึงค่อยดำเนินการโอน สมาชิกระหว่างสหกรณ์ฯ

การหักเงิน ณ ที่จ่ายของข้าราชการและลูกจ้างที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์

1. ในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการชำระเงินค่าหุ้น และหนี้เงินกู้ หรือเงินอื่นของข้าราชการ และลูกจ้างเป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ สมาชิกจะยินยอมให้ส่วนราชการที่สังกัด หักเงินค่าหุ้น และหนี้เงินกู้ จากเงินเดือนของตนเพื่อชำระให้แก่สหกรณ์ออมทรัพย์ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ และระเบียบของสหกรณ์ รวมทั้งตามข้อตกลงที่กำหนดไว้โดยสัญญาระหว่างสมาชิกกับสหกรณ์

2. ปัจจุบันส่วนราชการซึ่งมีอำนาจหน้าที่เบิกจ่ายเงินเดือนหรือเงินอื่นในลักษณะเดียวกันสามารถหักเงินเดือนของข้าราชการและลูกจ้าง เพื่อส่งชำระให้แก่สหกรณ์ออมทรัพย์ได้ โดยที่ข้าราชการและลูกจ้างได้ทำหนังสือยินยอมให้ส่วนราชการที่ตนเองสังกัดหักเงินเดือน ค่าจ้าง หรือบำนาญ เป็นเงินค่าหุ้น เงินชำระหนี้ หรือเงินอื่น ๆ เพื่อส่งให้แก่สหกรณ์ออมทรัพย์ตามที่กำหนดในแต่ละเดือน

3. จากข้อ 1. และข้อ 2. ในกรณีที่ข้าราชการและลูกจ้างโอนไปรับราชการในสังกัดส่วนราชการแห่งใหม่ แต่ยังคงเป็นสมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์ในสังกัดส่วนราชการเดิมนั้น ส่วนราชการแห่งใหม่จะมีอำนาจหักเงินเดือน ฯลฯ ของข้าราชการหรือลูกจ้างเพื่อชำระหนี้แก่สหกรณ์ออมทรัพย์ดังกล่าวได้คือเมื่อมีหนังสือยินยอมของข้าราชการและลูกจ้างให้ส่วนราชการหักเงินเดือน ฯลฯ เพื่อส่งชำระหนี้แก่สหกรณ์ออมทรัพย์

4. เมื่อใดที่ข้าราชการและลูกจ้างในสังกัดของส่วนราชการเดิม ต้องโอนไปสังกัดส่วนราชการอื่น หน่วยงานของรัฐอื่น หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการเดิมต้องจัดตั้งหนังสือยินยอมให้หักเงินดังกล่าวให้แก่หน่วยงานสังกัดใหม่ของข้าราชการและลูกจ้าง ทั้งนี้ สหกรณ์ออมทรัพย์ต้องประสานงานเรื่องการหักเงินกับหน่วยงานสังกัดใหม่ด้วย

การดำเนินการของสหกรณ์ออมทรัพย์ส่วนราชการตามมาตรการดังกล่าวจำเป็นต้องมีมติ คณะรัฐมนตรี เพื่อขอให้ส่วนราชการให้ความร่วมมือดำเนินการหักเงิน ณ ที่จ่ายกับข้าราชการและลูกจ้าง ในสังกัดที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์นำส่งสหกรณ์ออมทรัพย์